

YTTRANDE
2016-06-21

Klassificeringsnr. 01.05

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.registrator@regeringskansliet.se
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5) (Ku2016/00088/D)

Sammanfattning

Statens medieråd tillstyrker förslaget att skolelevers kunskaper i kritisk granskning och källkritik ska öka. Myndigheten anser dock att förslaget även bör inrymma övriga delar av det som kallas medie- och informationskunnighet (MIK). Myndigheten föreslår därför att förslaget bör ha följande formulering: För att förmågorna att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och kontexter ska öka bland skolelever ska medie- och informationskunnighet ingå som en av insatserna i det nationella skolutvecklingsprogrammet.

Avsnitt 14.8.6 Skolelevers kunskaper i kritisk granskning och källkritik ska öka

Utredningens förslag: "För att kunskapen om kritisk granskning och källkritik ska öka bland skolelever ska kritisk granskning och källkritik ingå som en av insatserna i det nationella skolutvecklingsprogrammet."

Statens medieråd välkomnar detta, men vill mena att ytterligare färdigheter är centrala för att med säkerhet kunna navigera i det samtida medielandskapet.

Elever behöver också utveckla förmågor att analysera medieinnehåll av fiktiv karaktär. Statens medieråd vill mena att även färdigheter som syftar till att förstå hur film, tv, spel etc. – med ett i huvudsak fiktivt innehåll – är uppbyggda är av största vikt i det samtida mediasamhället. Även sådana medieinnehåll är kraftfulla verktyg för att föra ut budskap och ideologiska föreställningar till publiken och utgör en stor del av ungas totala mediekonsumtion. Exempelvis är grundläggande kunskap i semiotik, dramaturgi, retorik och narratologi av största vikt för att ge eleverna insikt i hur även fiktivt material konstruerar olika världsbilder. I detta sammanhang kan även vikten av eget skapande som didaktiskt instrument understrykas.

UNESCO:s begrepp *media and information literacy*, i svensk översättning medie- och informationskunnighet (MIK) fångar in samtliga de kompetenser som behöver stärkas. (UNESCO 2011, i svensk bearbetning Carlsson 2013). UNESCO slår fast att medie- och informationskunniga medborgare – jämte en demokratisk konstitution och fria medier – är en av grundförutsättningarna för ett fungerande demokratiskt samhälle.

UNESCO:s fullständiga definition av MIK är omfattande, varför Statens medieråd brukar använda en kortare variant: MIK är förmågorna att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och kontexter. Syftet med MIK är att hjälpa unga att utvecklas till fullvärdiga och aktiva deltagare i den demokratiska processen. Förutom att MIK inkluderar såväl praktiskt handhavande av informationsteknik som bredare kritiska kompetenser, är det också ett internationellt spritt begrepp.

Även i Skolverkets utkast till nya läro- och kursplaner för grundskolan och gymnasiet är skrivningarna om medierelaterade kompetenser koncentrerade kring nyheter och källkritik (Dnr: 6.1.1-2015:1608) och skrivningar om andra medierelaterade kompetenser saknas helt.

För att understryka att det ökade kunskapsbehovet inte uteslutande gäller källkritik och kritisk granskning, föreslår Statens medieråd istället att förslaget ändras till:

För att förmågorna att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och kontexter ska öka bland skolelever ska medie- och informationskunnighet ingå som en av insatserna i det nationella skolutvecklingsprogrammet.

I detta ärende har Ewa Thorslund beslutat. Ulf Dalquist har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Jan Christofferson deltagit.

Ewa Thorslund
Direktör